

חוברת

דף השבוע

מסכת כתובות חוברת

דף מה

קונטרס מלא מראי מקומות חשובות על כל דף ודף
כדי לסייע את הלומדים החשובים של מסגרת 'דף השבוע'

הלכות הדף

הלכות הדף

נידון אחד בהלכה הנובע מלימוד הגמרא
על כל דף ודף

נערך ע"י
הרב אשר יעקב מילמן שליט"א

דף מה

בענין 'ראו גדולים שגידלתם'

מבואר בסוגיין שבדין נערה המאורסה שזינתה, יש חילוק לדינא בין אם באו עדים כשהיא עדיין בבית אביה [בימי האירוסין], או לאחר שכבר נכנסה לבית חמיה [נישואין], שאם באו בבית אביה, סוקלין אותה על פתח שער העיר, אבל אם באו בבית חמיה, סוקלין אותה על פתח בית אביה. והגמ' מבארת הטעם שאם באו העדים בבית חמיה שסוקלין אותה על פתח בית אביה, משום 'ראו גדולים שגידלתם'. וצ"ב, שלכאו' כל שכן שטעם זה שייך אם באו עדים כשהיא עדיין בבית אביה. ובריטב"א תירץ, שאם באו עדים בבית אביה אין צריך לסקול אותה על פתח בית אביה, שהכל יודעים שחטאה שם, אלא סוקלין אותה בפתח שער העיר, משום ש'רצתה תורה לפסרמה'.

וחזינן מסוגיא זו, שהתורה רוצה שחטא הבנות תתייחס אל אביהם. ויש לעיין, האם ענין זה שייך דוקא לגבי החטא של זנות, או גם לגבי שאר חטאים. והנה מצינו בסוף מס' סוכה המעשה עם מרים בת בילגא, שהמירה דתה ונישאה לסרדיוט, והראה חוצפה נוראה לבית המקדש, ונענש אביה עבודה. והגמ' מבארת הענין, ד'שותא בינוקא בשוקא, או דאבוה או דאימיה'. וכפשוטו משמע, שהחטא שמחמתה נענש אביה לא היתה הזנות שנישאה לסרדיוט, או מה שהמירה דתה, אלא העיקר היתה החוצפה, ונענש אביה משום שהיא שמעה דברי חוצפה מפיו. הרי לכאו' מבואר, שהתורה מייחסת את חטאות הבנים אל אביהם, אפילו לא לגבי זנות. אכן מאידך גיסא חזינן לכאו' ענין זה במיוחד לגבי זנות, שהרי מצינו שבת כהן שזינתה שחייבת בשריפה, כמפורש בתורה (ויקרא כא, י), ורש"י ביאר טעם הדבר, משום ש'חללה ובתה את כבודו, שאומרים עליו ארור שזו ילד, ארור שזו גדל'.

וכנראה שיש בזה מחלוקת אחרונים. הרמ"א (או"ח סי' קכח סעי' מא) פסק, דבת כהן שהמירה או שזינתה, שאין מצוה לקדש אביה כמו שאר כהנים, משום שבתו חיללה קדושתו. וז"ל שם, 'יש אומרים דמי שיש לו בת שהמירה או זנתה, אין מחוייבים עוד לקדשו, כי אביה היא מחללת'. ומבואר מדבריו שם, שדין זה שייך לא רק לגבי בת כהן שזינתה, אלא גם אם המירה דתה. אולם המג"א (שם ס"ק סב) כתב להוכיח, שדין זה שייך דוקא בבת כהן שזינתה, ולא לגבי אם המירה דתה, וז"ל שם, 'דוקא בזנות מחללת אביה, דהוה ליה לשמרה מזנות, שלא תתיחד עם אדם כו', אבל שאר עבירות אין יכול לשמרה'. [ועי' באליה רבה ועולת תמיד שכתבו, שלפי המג"א דין זה שייך דוקא אם זינתה כשהיתה אשת איש, אבל לא בפנויה שזינתה].

ומשמע במג"א עוד, שדין זה שייך דוקא לגבי בת כהן, אבל לא לגבי בנו. אולם הבאר היטב (שם) הביא בשם שו"ת שבות יעקב שנחלק עליו בזה, וז"ל הבאר היטב, 'לא שנא בן, לא שנא בת, לא שנא זנות, לא שנא המיר דת, בכולם את אביה היא מחללת ואין מחוייבין לקדשו'. וכן משמע במשנ"ב (שם ס"ק קנד), שנקט לדינא שדין זה שייך בין לגבי זנות ובין לגבי המרת הדת, ובין לגבי בת ובין לגבי בן.

אמנם בזמנינו, בהגהות רעק"א (לשו"ע שם) הביא בשם שיירי כנסת הגדולה (שם) שכתב וז"ל, 'אין מנהג בזה"ז לפוסלו בשבית בתו'. וכן נפסק להלכה במשנה ברורה (שם ס"ק קנד) וז"ל, 'בזה"ז אין מנהג לפסול כהן בשביל זנות בתו, או המרת דעת של בנו ובתו'.

ואגב, יש להביא כאן עוד ענין דומה. דאיתא בגמ' בבא בתרא (ק.י), שהנושא אשה יש לבדוק באחיה. ויש דיון באחרונים לגבי אשה שיש לה אח אחד שהוא פרק עול התורה רח"ל, אם יש למנוע מלישא אותה או לא. וכתב בעל הקהילות יעקב (קרייתא דאיגרתא ח"ב סי' יח), שמסתבר שלא אמרו חז"ל להזהר במצב כזה, דמאי חזית שילכו הבנים אחר האח שקלקל, עיי"ש.

סוגיית הדף

סוגיית הדף

סוגיא שלימה אחת
על כל דף ודף
עם העתקת מראי מקומות

נערך ע"י
הרב משה דרייפוס שליט"א

סוגיית הדף

דף מה

מהו החידוש של מוציא שם רע

גמרא:

אמר רבא מוציא שם רע קאמרת שאני
מוציא שם רע דחידוש הוא דהא נכנסה
לחופה ולא נבעלה בעלמא וזינתה
בחנק ואילו מוציא שם רע בסקילה

תמצית הסוגיא:

הגמ' בסוגיין דנה, אם אמרי' 'כל היכא דאשתני גופא אשתני קטלא' או לא. ומביאה הגמ' ראייה ממוציא שם רע דלא אמרי' אשתני גופא אשתני קטלא, ודחה הגמ', דאין להביא ראייה ממוציא שם רע, דמוציא שם רע חידוש הוא.

ויש לעיין, מהו החידוש של פרשת מוציא שם רע, שמחמת כן אין ללמוד ממנו לשאר דיני התורה. ומצינו בדברי הראשונים שני מהלכים בזה. א. רש"י פירש שהחידוש הוא דלא אמרי' 'אשתני דינא אשתני קטלא', שאע"פ שאם זינתה עכשיו אחר הנישואין דינה בחנק, מ"מ חידשה התורה שאם הוציא הבעל שם רע שזינתה קודם הנישואין, דינה בסקילה. ב. הרשב"ם והרמב"ם כתבו, שיש בפרשת מוציא שם רע חידוש גדול, דאף אם זינתה הנערה אחר החופה, קודם בעילת הבעל, דינה בסקילה ולא בחנק.

ודנו הראשונים והאחרונים בשיטת הרשב"ם והרמב"ם, בביאור סוגיית הגמ' לפי שיטתם, וגם בעיקר גדר חידוש התורה, וכמו שיתבאר.

תמצית מראי מקומות

שני מהלכים

בביאור החידוש של מוציא ש"ר

א. רש"י ד"ה דהא, ד"ה ואלו

כתב, שהחידוש של מוציא שם רע הוא, דלא אמרי' הואיל ואשתני דינא אישתני קטלא, דהיינו שאע"פ שאם זינתה עכשיו [אחר הנישואין], נידונית בחנק, אעפ"כ חידשה התורה לגבי מוציא ש"ר, שהבעל טוען שזינתה כשהיתה ארוסה, דינה בסקילה.

[וכן נקטו התוס' בדרך הראשון, וכן דעת רוב הראשונים].

ב. תוס' ד"ה, בשם רבינו שמואל

הביאו בשם ר' שמואל [רשב"ם] לבאר החידוש דמוציא ש"ר בדרך אחר, שאע"פ שאשה נשואה שזינתה נידונית בחנק, מ"מ לגבי מוציא ש"ר חידשה התורה, שאם טוען הבעל שזינתה אחר הנישואין [קודם שבא עליה], דינה בסקילה.

ג. רמב"ם הל' איסור"ב פ"ג ה"ח, ראב"ד שם

הרמב"ם כתב, שיש במוציא ש"ר דין חדש, שאע"פ שסתם נערה נשואה שזינתה היא בחנק, מ"מ לגבי מוציא ש"ר, כגון שזינתה אחר הנישואין אך קודם בעילת הבעל, דינה בסקילה. [כדברי הרשב"ם].

אולם הראב"ד חולק על זה, וכתב, ש'זה חידוש שלא שמענו אותו מעולם', אלא גם במוציא ש"ר, אשה שזינתה אחר החופה דינה בחנק.

קושיית הראשונים

על המהלך השני

ד. ריטב"א ד"ה אמר רבא

הקשה על שיטת הרשב"ם והרמב"ם מהא דקאמרה הגמ', שכיון שמוציא ש"ר חידוש הוא, לכן אפילו כשבגרה נידונית בסקילה ולא בחנק, דקשה, דמהי השייכות בין נערה שזינתה אחר החופה לבין נערה שבגרה, וכי מפני שחידשה התורה דין א' במוציא ש"ר נחדש בו גם דין ב'. [וכן הקשה הרא"ה (ד"ה ותימה)].

[אבל לרש"י דברי הגמ' אתי שפיר, דגבי מוציא ש"ר חידשה התורה דלא אמרי' אשתני דינא אשתני קטלא, וא"כ ה"ה באשתני גופא].

ותירץ הריטב"א, "י"ל דכוליה חד חידוש הוא, שגזירת הכתוב שכל דין מוציא ש"ר בסקילה'.

ה. שיעורי רבי שמואל סנהדרין ח"ב אות קו

כתב לבאר דברי הריטב"א עפ"י יסוד גדול, דהא דנערה שבגרה ואח"כ זינתה דינה בחנק, אין זה משום דפרשה של מוציא ש"ר לא נאמרה כלל לגבי בוגרת, אלא הוא משום דמוציא ש"ר שייך רק ב'זנות של נערה' ולא ב'זנות של בוגרת'. ונמצא, שעצם הפרשה של מוציא ש"ר נאמרה גם בבוגרת, אלא שבמציאות לא שייך אצלה ההיכי תימצי של הוצאת ש"ר.

ועפ"י"ז ביאר מש"כ הריטב"א 'שכל דין מוציא ש"ר בסקילה', דכלל זה שייך אפילו בבוגרת, ולכן נקטה הגמ' דאין לומר

'אשתני דינא' בנערה שבגרה, דהא לא אשתני דינא בעצם, אלא שחסר ההיכי תימצי של הוצאת ש"ר.

דברי האחרונים

בשיטת הרשב"ם והרמב"ם

ו. **חי' חתם סופר** ד"ה שאני מוציא ש"ר

כתב לבאר החידוש של הוצאת ש"ר לפי הרשב"ם והרמב"ם באופן מחודש, שחידשה התור שהוצאת ש"ר מבטלת עיקר הנישואין, ונמצא שהיא עדיין ארוסה ולא נשואה, ולכך דינה בסקילה ולא בחנק.

ז. **משנת ר' אהרן** סי' מה אות ד

כתב ג"כ לבאר החידוש של מוציא ש"ר כעין דברי החת"ם [לפי שיטת הרשב"ם והרמב"ם], שנחשבת כאילו היא עדיין ארוסה ולא נשואה, ולפיכך דינה בסקילה אף אם זינתה אחר החופה [קודם בעילת הבעל].

והוסיף, שעפ"י מובן למה זוכה האב בקנס דמוציא ש"ר, אע"פ שנישואין מוציאה מרשות אביה, משום שנחשבת כארוסה ולא כנשואה.

ח. **שמחת יהושע** לתוס' ד"ה אמר רבא

כתב מהלך חדש עפ"י דברי הרי"ף, שהחידוש של מוציא

ש"ר הוא דגזירת הכתוב הוא 'דלא דיינינן לה כדהשתא אלא כדמעיקרא'.

ט. **הפלאה** ד"ה ורבינו שמואל

הקשה על שיטת הרשב"ם [והרמב"ם], היאך אפשר לסקול נערה שזינתה אחר החופה וקודם בעילת הבעל, דהא התראת ספק היא, שכעת אינו ידוע באיזו מיתה יש להענישה, שאם לבסוף הוקרבה לב"ד ע"י הבעל הרי זה נחשב מוציא ש"ר ודינה בסקילה, אך אם הוקרבה לב"ד ע"י עדי הזנות, דינה בחנק.

ותירץ, שגם זה נכלל בחידוש התורה דמוציא ש"ר, שהיא נסקלת אע"פ שהתראת ספק היא.

[וכפשוטו דבר זה תלוי בדברי החת"ם, שלפי דבריו, שהחידוש דמוציא ש"ר הוא דנחשבת כארוסה, לכאן א"א לומר כדברי הפלאה].

י. **חי' מרן רי"ז הלוי** עה"ת פר' כי תצא

כתב, שלפי הרשב"ם והרמב"ם, דגבי מוציא ש"ר חידשה התורה שדינה בסקילה ולא בחנק, היינו דוקא לגבי האשה, אך לגבי הבעל ליכא חידוש ומיתתו בחנק. [ועיי"ש שדייק כן מלשון הפסוקים]. וכתב, שלפי"ז נמצא, דגבי מוציא ש"ר מיתת הבעל והנבעלת אינן שוין.

[וכ"כ ראמ"ה במכות (ג:) והקדושת ישראל].

סוגיית הדף

מגיד משנה

קדושה. הלכות איסורי ביאה פ"ג

מגיד משנה 11 ל

ג"כ נזכר שם ובמקומות אחרים: וכן יש בא ביאה אחת וכו'. זה והבאר פרק שמינה עשר: **יג שפחה** חרופה שנאמרה בתורה היא שחציה שפחה וכו'. משנה בכרימיות (דף י"ב). פרק ארבע מחוסרי כפרה אי זו היא שפחה [נדרסה כלל] שחציה שפחה וזמניה נח חורין ונגמרה מ"ד וכו' חציה שפחה וזמניה כ"ח מאורסת לעבד עברי דברי ר"ע וידוע שהלכה כמותו מחביריו:

יד ביאת שפחה וכו'. משנה שם: **אחד** שוגג וכו'. משנה שם: **והבא** עליה ביאות הרבה וכו'. שם במשנה

(דף טו.) ונגמרה מוכח מן מדרכותיו וכפר עליו הכהן גלילי האשם מלמד שמיני קרבן אחד על עבירות הרבה. ובהשגות אמר אברהם גרסין בכרימות וכו' וכ"כ רבינו פרק תשיעי מהלכות שנגות עם דין חרמים דומין לה שם הוא מקומו: אבל היא חייבת וכו'. לפי שלא נתמעט אלא הוא לפטרו בקרבן אחד משום דכמיז מחמתא אביר מנא אכל הוא כשאר מיזבי

לאוין: המערה בשפחה חרופה וכו'. משנה שם (דף י"ג): ואינו חייב אלא על הגדולה וכו'. שם (י"ח.) מ"ד נזמן שהאשה לוקה האיש מניח קרבן אין האשה לוקה אין האיש מניח קרבן מנא לן אמר רבא דכמיז ואיש כי יכבד את אשה שככה זרע והיא שפחה נחמיה לאיש וכו' מכדי עד הכא חליש משמע קרא נכחוב והבא את אשמו לה' ולנכון לנחות בקורת הטיה אמאי כבד רממנא נרשטא בקורת הטיה ולנכון כבד והבא וכו' ה"ק אם בקורת הטיה היא והבא וכו' ואם לאו וכו' לא יבא עוד שם א"ר

יחזק לעולם אינו חייב אלא על שפחה בעולה כלכל ועוד נחמרו שם כל המלוקים שכבד רבינו: וכן אם בא עליה וכו'. נגמרה מומרל (שם ב"ב).

כל

חייב כרת או מיתת בית דין על כל ביאה וביאה אע"פ שאין ב"ד יכולין להמית אלא מיתה אחת הרי הביאות נחשבות לו כעבירות הרבה. וכן אם בא ביאה אחת שחייבין עליה משמות הרבה. אם היה שוגג מביא קרבן על כל שם שהיא ביאה אחת כמו שיתבאר בהלכות שנגות. ואם היה מויד הרי זו נחשבת לו כעבירות הרבה. וכן יש בא ביאה אחת ולוקה עליה מלוקות הרבה כמו שיתבאר: **יג** שפחה חרופה הנאמרה בתורה היא שחציה שפחה וזמניה כ"ח מאורסת לעבד עברי שנאמר לא יומתו כי לא חופשה הא אם נשתחררה כולה חייבין עליה מיתת ב"ד שהרי נעשית אשת איש גמורה כמו שביארנו בהלכות אישות: **יד** ביאת שפחה זו משונה מכל ביאות אסורות שבתורה. שהרי היא לוקה שנאמר בקורת

תהיה והוא חייב קרבן אשם שנאמר והביא את אשמו. אחד שוגג אחד מויד בשפחה חרופה *מביא אשם והבא עליה ביאות הרבה בין בזדון בין בשגגה *מביא אשם אחד. אבל היא חייבת מלקות בין כל ביאה וביאה אם היתה מוידה כשאר

חייבי לאוין: **מז** המערה בשפחה חרופה ולא גמר ביאתו פטור עד שוגמור ביאתו. ואינו חייב אלא על הגדולה הבעולה המוידה וברצונה. אבל אם היתה קמנה או שלא היתה בעולה או היתה שוגגת או אנוסה או ישנה פטור * [וכן אם בא עליה שלא כדרכה פטור שבשפחה חרופה לא השהו ביאה כדרכה שלא כדרכה שנאמר שכבת זרע אבל כשאר ביאות לא חלק

* מ"א אנו: א סמ"ג עשין ק"א ק"ב: ב סמ"ג לאוין פ"ט נ"ד ק"י ממלא מפור כל זה: ג סמ"ג לאוין ק"ה: ד גס זה שם: * [וכן הוא נס"א וכן נרס ה"ה בהדיא בכרימות]

זו והיבן סוקלין את הנערה המאורסה וכו'. גרסא רבינו שם (דף מ"ד.) כך היא מני שילה שלם מיום נעורה בלא לה עדים בבית המיה שזימה בבית אביה סוקלין אותה על פתח בית אביה כלומר ראו גדולים שגדלם בלא לה עדים בבית אביה שזימה בבית ממה סוקלין אותה על פתח שער העיר ההיא וכן היא בהלכות * ופי' בנירסה זו פשוט בדבריו אבל גרסת רש"י ז"ל והרבה מן המפרשים הוא בלא לה עדים בבית אביה שזימה בבית אביה סוקלין אותה על פתח שער העיר ההיא:

י באו עדים אחר שבגרה וכו'. דעת רבינו בזה הוא מן הכרימיה שהביאו שם עניה מאורסה שזימה ומשגגה והיא עליו ש"ד הוא אינו לוקה ואינו נזמן מזה קלע היא חוזמיה מקדימין לבית הסקילה. וכובר רבינו דכס ששהנגות שכל בן זונה ועדות משנה דניה מפחה בית אביה לבית הסקילה כך אם צננלה בין זונה ועדות נסקלת בבית הסקילה והעטם מפני שבשני אלו אם היתה מונה עכשיו הימה כמקין ויוון שכן אע"פ שזימה מהחילה ופי' דניה משנה מקילה למקן משנה היא ליהודה נסקלת בבית הסקילה. זה נראה בדעמו ז"ל אכל נכמה ין למתו צוח שהי צפרפת מוילא שם רע שהיא אחר שבעל כמזכר פ"ג מהלכות נערה כמותל לאמר בה והילולא את הגעה אל פתח בית אביה וסקילה וכבר הושג רבינו מזה: **יא** היתה הורתה שלא בקדושה וכו'. משנה שם: כל מי שפחה אע"פ שפחה ב"ב. וכל מי שפחה אע"פ שפחה ב"ב. וכל מי שפחה אע"פ שפחה ב"ב. וכל מי שפחה אע"פ שפחה ב"ב.

היתה לה אב או שהיה לה אב ולא היה לו בית אב לא או נסקלת בבית הסקילה. לא נאמר פתח בית אב אלא למצוה: **יב** יבא על ערוה מן העויות ביאות הרבה

חייב כרת או מיתת בית דין על כל ביאה וביאה אע"פ שאין ב"ד יכולין להמית אלא מיתה אחת הרי הביאות נחשבות לו כעבירות הרבה. וכן אם בא ביאה אחת שחייבין עליה משמות הרבה. אם היה שוגג מביא קרבן על כל שם שהיא ביאה אחת כמו שיתבאר בהלכות שנגות. ואם היה מויד הרי זו נחשבת לו כעבירות הרבה. וכן יש בא ביאה אחת ולוקה עליה מלוקות הרבה כמו שיתבאר: **יג** שפחה חרופה הנאמרה בתורה היא שחציה שפחה וזמניה כ"ח מאורסת לעבד עברי שנאמר לא יומתו כי לא חופשה הא אם נשתחררה כולה חייבין עליה מיתת ב"ד שהרי נעשית אשת איש גמורה כמו שביארנו בהלכות אישות: **יד** ביאת שפחה זו משונה מכל ביאות אסורות שבתורה. שהרי היא לוקה שנאמר בקורת

תהיה והוא חייב קרבן אשם שנאמר והביא את אשמו. אחד שוגג אחד מויד בשפחה חרופה *מביא אשם והבא עליה ביאות הרבה בין בזדון בין בשגגה *מביא אשם אחד. אבל היא חייבת מלקות בין כל ביאה וביאה אם היתה מוידה כשאר

חייבי לאוין: **מז** המערה בשפחה חרופה ולא גמר ביאתו פטור עד שוגמור ביאתו. ואינו חייב אלא על הגדולה הבעולה המוידה וברצונה. אבל אם היתה קמנה או שלא היתה בעולה או היתה שוגגת או אנוסה או ישנה פטור * [וכן אם בא עליה שלא כדרכה פטור שבשפחה חרופה לא השהו ביאה כדרכה שלא כדרכה שנאמר שכבת זרע אבל כשאר ביאות לא חלק

* מ"א אנו: א סמ"ג עשין ק"א ק"ב: ב סמ"ג לאוין פ"ט נ"ד ק"י ממלא מפור כל זה: ג סמ"ג לאוין ק"ה: ד גס זה שם: * [וכן הוא נס"א וכן נרס ה"ה בהדיא בכרימות]

משנה למלך

בו ואינו חייב אלא על הגדולה הבעולה המוידה וברצונה. (א"ה עיין מ"ש הרב המחבר רפ"ט מהלכות שנגות):

מגדל עז

וערה שנתפחה ופרק ד' מיתות ופרק השערין והנהקין לטון מילתא לא מתאף לה מתאף למה נאמר לפי שהוא אומר מות יומת והוא עונש ששענו אזהרה לא שמתנו תלמוד לומר לא מתאף ובסיפא אשר ינאף את אשת איש אשר ינאף את אשה רעה עונש שענו אזהרה לא שמתנו תלמוד לומר לא מתאף אחד האיש ואחד האשה ע"כ. ופי' ר"מ ז"ל כפי' שהיזכר בלשון עברי ואל אשה עמיית אזהרה והוא לא שאינו טולג ונאף ונאפה אכל הוא אזהרה לנאף לכו וכוונן כן ימר העריות ואין ספק להם שיצאו האזהרה לאשה ג"כ מאמרו לא התקינו לגלות ערוה הכי כאן שנים להזכיר האיש על ידי האשה והאשה על ידי האיש ע"כ: **ב** והיבן סוקלין נערה עד שער העיר ההיא. פרק נערה שנתפחה (דף מ"ה): * באו העדים אחר שבגרה עד בבית הסקילה. פרק נערה שנתפחה (דף מ"ה): כתב הרמב"ם ז"ל זה שבוט דהלס כראש"י וכו' וכו' אלעזר לא היה מודה להכחיש עכ"ל: ואני אובר גס כיה הסכים יפה כרעה רבו והינו חורין לפיך דגריס" סוף שמעתי דחמי שילה פרק נערה שנתפחה (דף מ"ה) מאי רבנן ומאי רבי אלעזר בן יעקב דמיה כולד הולאם שם רע נא לב"ד ואמר פלוני לא מנאמי לנכין כמוליס אש ים עדים שזימה מחמו ים לה כמותה מנה ומתמה עליה [אם יש עדים שזימה מחמו ים לה כמותה מנה גת סקילה היא ופרקיין הכי קאמר אש ים עדים שזימה מחמו סקילה וזימה מעיקרא ים לה כמותה מנה נמלא שם רע אינו שם רע לוקה ונתן מזה סלע בין בעל כיון לא בעל רבי אלעזר בן יעקב אומר לא נאמרו דברים הללו אלא כשבעל וסקלין ועריין ענה עד דאסקינא אלא שנה רע כהנא ממיה דרבי יוחנן אינו חייב עד שיבעול כדרכה ויזיל אש רע בכדרכה וזמנת שכן הלכה כרבי אלעזר בן יעקב שמתנו קב ונתן וכו' והמסקנא שמתנו ים כן כבד ר"י אלפס ז"ל ומתי זה שיבס הראש"י ז"ל לטון ר"מ זה ומהה אחת הני לטון בכרימיה דמי נא לב"ד ואמר כ"י דמשמע דוקא שהוא נא ואמר ומיהא עדים אכל אש נא העדים מאלוהס פטור

הנחתה הוא הדין בכל מיתה שבעולם אם אי אפשר במיתה הכתובה בו:

אמר רבא מוציא שם רע קאמרת שאני מוציא שם רע הדידוש הוא רבא נערה המאורסה דעלמא שזינתה בסקילה נכנסה לחופה ולא נבעלה וזינתה בחנק ואילו מוציא שם רע בסקילה. פירש (רש"י) [ר"ש] ז"ל דברים כפשוטן דאם נכנסה לחופה ולא נבעלה וזינתה בלא הוצאת שם רע דינה בחנק כדן אשת איש, ואם הוציא עליה בעלה שם רע אף על פי שזינתה אחר שנכנסה לחופה דינה בסקילה, וזה ודאי חדוש גדול הוא מפני הוצאת שם רע, והוא הדין לטרחא ולבסוף בגרה שתידון בסקילה. ואם תאמר וכי מפני שחדשה בו תורה דין אחד נחדש בו דין שני, אדרבה אין לך בו אלא חידושו בלבד. יש לומר דכוליה חד חדוש הוא, שגזרת הכתוב שכל דין מוציא שם רע בסקילה. וכן נראה שמפרש אותה הרמב"ם ז"ל ממה שכתב בספר קדושה פרק שלישי (מהל' אסורי ביאה ה"ח) דין חדש יש בהוציא שם רע

וכו'. ואין פירושו זה נכון, שאין דין מוציא שם רע בסקילה לעולם אלא כשזינתה בבית אביה וכדאיתא בקרא בהדיא (דברים כב, כא) לזנות בית אביה, ואמרינן לקמן (מ"ח ע"ב) פרט לכשנכנסה לחופה ולא נבעלה, ואמרינן נמי פרט למסר האב לשלוחי הבעל. וגם לא מצינו בדין מוציא שם רע שיהא חילוק בין שהוציא שם רע או שבאו עדים מאליהן לענין דינא, וכדתניא לקמן (מ"ז ע"א) לא אמר לעדים בואו והעידונו וכו'. ועוד כי לפי זה לא היה צריך לומר כאן דהא נערה מאורסה בעלמא שזנתה בסקילה אלא דלימא הכי דהא נכנסה לחופה חנתה וכו'.

לכך הנכון כדפירש רש"י ז"ל שאני מוציא שם רע הדידוש הוא, דחזינן בה דאע"ג דאשתני דינא בין חטאה לקטלא לא אשתני קטלא. שהרי נערה המאורסה שזינתה בסקילה ואם זינתה לאחר שנכנסה לחופה בחנק, ואילו בדין מוציא שם רע שזינתה כשהיא מאורסה ונכנסה לחופה ובאו עדים נדונת בסקילה כדמעיקרא ואע"ג דאילו זינתה חשואת בחנק, אלמא אע"ג דאישתני דינא [לא] אשתני קטלא [ולפי דברי שילא היה לנו לומר כיון דאשתני דינא לשתני קטלא], אלמא גזירת הכתוב הוא במוציא שם רע למיזל בתר מעיקרא ולפיכך דנו בה דאע"ג דאשתני גופא לא אשתני קטלא ותדון בסקילה כדמעיקרא. והא דאמרינן ואילו מוציא שם רע בסקילה לאו דוקא אלא דין מוציא שם רע בסקילה אמרינן, ואפילו באו עדים מאליהן.

ושמענין מהכא דבעילה לא חשיב שינוי הגוף, דאי לא לייתי לה מנכנסה לחופה ונבעלה חזינתה בעלמא שהיא בחנק ואילו בדין מוציא שם רע בסקילה כדכתיב ואקרב אליה ושמע מינה דאשתני גופא לא אשתני קטלא, אלא ודאי כדאמרן דבעילה לא חשיב שינוי הגוף. ובדין הוא דמצי למנקט לה לענין שנוי דינא כשנכנסה לחופה ונבעלה שזה הוא דין מוציא שם רע לדברי הכל, דאילו כשלא נבעלה פלוגתא דרבי אלעזר ורבנן היא (לקמן מ"ז ע"א). והא דנקט בשלא נבעלה משום דלא תסוק אדעתיו

ולכך אמר בה הכתוב ומצאה איש בעיר, ומפני כן נדונית בשער העיר ההיא, שאילו זינתה בבית אביה ממש, בבית אביה היתה גרונת בדין מוציא שם רע, דהא קרינא בה לזנות בית אביה, ולרבותא נקט קרא כשבאו עדים בבית חמיה, ולהכי נקט תנא בהכי כלישנא דקרא ולא קתני סתם כל שזינתה בבית אביה. ואין לשון זה נכון, חדא דלא דייק שפיר [לישנא] דקתני שזנתה בבית חמיה, ותו שלא מצינו דין מוציא שם רע אלא כשבאו עדים אחר שנכנסה לחופה, ואין לנו לחדש דינים מסברתינו. ויש גורסין והיא גירסת הרמב"ם ז"ל (פ"ג מהל' אסורי ביאה ה"ט) באו לה עדים בבית חמיה שזינתה בבית חמיה סוקלין אותה על שער העיר ההיא. וליתא, שאין דין זה כתוב בתורה כלל שהרי אין זה לא דין נערה המאורסה שהכל בבית אביה, ולא דין מוציא שם רע דההיא ליתיה אלא כשבאו עדים אחר שנכנסה לחופה אבל הזנות בבית אביה, וכדכתיב לזנות בבית אביה. ולא עוד אלא דההוא דינו בפתח בית אביה. וגירסת רש"י ז"ל היא עיקר, והיא גירסת התוספות ורבינו מאיר הלוי ז"ל:

סרחא ולבסוף בגרה תידון בחנק. פירוש אסיפא קאי דמיירי בדין נערה מאורסה, דאילו רישא⁷ דמיירי⁸ בדין מוציא שם רע אפילו בגרה תידון בסקילה כדמעיקרא וכדאיתא בבביתא בסמוך, (ואמרינן) [דאמרינן] עלה מוציא שם רע קאמרת שאני מוציא שם רע וכו'. וטעמא (דשמא) [דשילא] בהא משום דס"ל דסברא הוא דניזיל בתר השתא, וכיון שאילו זינתה השתא דינה בחנק כדכתיב (דברים כב, כג) כי יהיה נערה ודרשינן בפרק ארבע מיתות (סנהדרין ס"ו ע"ב) נערה ולא בוגרת, הוא הדין לטרחא ולבסוף בגרה שתידון בחנק שהכל הולך אחר שעת גמר דין. והיינו דהדר כתיב קרא (שם כב, כד) את הנערה על דבר אשר לא צעקה בעיר, לאשמעינן שתהא נערה בשעת הדין גם כן. ומשום דמשמע ליה שכן הדין נותן, כי פרכינן ליה לקמן ממוציא שם רע אמרינן שאני מוציא שם רע דחידוש הוא,⁹ [ונמא ליה דההיא חידושה הוא] אדרבה אמינא דההוא דינא הוא נגמר מינה, אלא ודאי כדאמרן. והיינו דכי דחינן לה להא זשילא ואמרינן תני תידון בסקילה פריך תלמודא (לקמן מ"ה ע"ב) דהא נערה כתיב ופרקינן הנערה שהיתה כבר, דאלמא מעיקרא סבירא לן דהנערה דהשתא משמע. והיינו דפרכינן למימרא דכל היכא דאשתני גופא אשתני קטלא, כלומר דניזיל בתר השתא שתידון כאילו זינתה השתא:

ורמינהי וכו' מקדימין לבית הסקילה. פירש רש"י ז"ל ישכימו בבוקר לשם כי אין להם ניסה והמלטה מן המיתה הזאת. ובתוספות (מכות ב' ע"א ד"ה כל) פירשו היא מיתה הקודמת להם, ולאפוקי שאם אין אנו יכולין להמיתו במיתה הכתובה בו שממיתין אותו בכל מיתה שיוכלו להמיתו, ובספרי מפיך לה מדכתיב ובערת הרע מקרבך. והא דדרשינן ליה בפרק ארבע מיתות (סנהדרין נ"ג ע"א) מדכתיב מות יומת המכה (במדבר לה, כא), תירץ הרב יוסף טוב עלם דאי מובערת הרע הוה אמינא דדוקא לדונו באחת מארבע מיתות. ואשמעינן קרא ברצח ועיר

סוגיית הדף

קס

שיעורי

דף ע"א ע"ב

רבי שמואל

ומוכח כן, דהרי גם הבעל נידון בסקילה, והרי לגבי הבעל הוא רק דין במעשה הזנות, דאם בעל נערה כתולה דינו בסקילה ואם בעל בוגרת דינו בחנק, וא"כ ה"נ גבי דידה, ומאי שייך כאן לומר אישתני דינא או גופה.

והנה למאן דתני [גבי נערה המאורסה שבגרה] דתידון בחנק, לכאורה פשיטא דרק היא נידונית בחנק, אבל הבעל הא אצלו לא נשתנה כלום, ופשיטא דנידון בסקילה כדמעיקרא.

אמנם יעויין ב"הפלאה" [כתובות דמ"ה ע"א ד"ה או היא או זוממיה] שרצה לומר דגם אצל הבעל חשיב נשתנה דינו כיון דאם יבא עליה עכשיו דינו בחנק, ונהי דלא חשיב אישתני גופא מ"מ חשיב אישתני דינא, ולפי"מ דס"ל לרבא בסוגיא שם דה"ה באישתני דינא ואישתני קטלא, אה"נ דגם הוא נידון בחנק עיי"ש.

אבל באמת אין דבריו מסתברים כלל, דפשיטא דאי"ז חשוב אישתני דינא לגבי הבעל, ולא עדיף מאילו מתה הנערה דנידון בסקילה, ומשום דאין אנו זקוקים לדינה כלל לענין דין הבעל, וא"כ מ"ל מתה מ"ל בגרה, ופשיטא דאפי' בגרה אי"ז משנה כלום אצל הבעל ונידון בסקילה כדמעיקרא.

ומעתה קשיא טובא דה"נ נימא גבי דידה, דאף דאישתני גופה מ"מ אי"ז שינוי בדין חיוב האדם אלא במעשה הזנות וכנ"ל, וצ"ע בזה. [ובהכרח צ"ל דמ"מ כיון דאילו זנאי השתא בחנק, הריהי נידונית בחנק, וג"ז חשיב אישתני. — והנה להלכה קיי"ל כריו"ת דא"ל לתנא תני תידון בסקילה [אפי' בגרה, ולא אמרי' אישתני], ואף דגבי ב"נ שבירך את השם ונתגייר קיי"ל דנשתנה דינו ונשתנית מיתתו

ופטור, וצ"כ לכאורה. (ונהי דהכא י"ל דקלה בחמורה מישך שייכא ולכך אינה נפטרת לגמרי, מ"מ לכל הפחות הו"ל לידון כדהשתא ולא בסקילה, וכדמשמע בסוגיין). וצ"ל הטעם בזה משום דבנערה אף דאישתני גופה ומיתתה מ"מ לא אישתני דינה, וכמש"כ התוס' כאן בד"ה קלה בחמורה. אמנם עפ"י הנ"ל י"ל, דהא דארי"ח "תני בסקילה" הוא לכו"ע, ומשום האי טעמא גופא שביארנו, דבכה"ג קיי"ל דלא חשיב כלל אישתני, כיון שאי"ז שינוי בדין הגברא וכנ"ל]. — ליקוט.

עוד דרך אחר בענין זה

[א"ה, ברשימות תלמידים משיעורי רבינו בכתובות שם מצאנו לו דרך אחרת

בזה, וכמו שיתבאר]. דהנה בסוגיא דכתובות שם פריך [אהא דתני שילא סרחה ולבסוף בגרה תידון בחנק], למימרא דכל היכא דאישתני גופא אישתני קטלא, ורמינהו נערה המאורסה שזינתה ומשבגרה הוציא עליה ש"ר וכו' או היא או זוממיה מקדימין לבית הסקילה, [אלמא אע"ג דאישתני גופא ואלו זנאי השתא בת חנק היא לא אמרי' אישתני קטלא — רש"י]. ומשני, אמר רבא מוש"ר קאמרת, שאני מוש"ר דחידוש הוא, דהא נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא וזינתה בחנק, ואילו מוש"ר בסקילה.

וביארן התוס' והריטב"א שם בשם הרשב"ם דהדברים כפשוטן, שאם הוציא עליה בעלה ש"ר [כלומר, שהביא עליה עדי זנות, ונמצא אמת], אפי' זינתה אחר כניסה לחופה דינה בסקילה ולא בחנק כשאר אש"א, וזה ודאי חידוש גדול מפני הוצאת ש"ר, ולהכי אמרי' נמי דה"ה לסרחה ולבסוף בגרה שתידון בסקילה.

והק' הריטב"א דמה ענין זה לזה, ואדרבה נימא אין לך בו אלא חידושו, ותי"דכ"ו"ה חד חידוש הוא, שגזיה"כ שכל דין מוצש"ר בסקילה".

ודברי הריטב"א סתומין וצ"ב, דהא סו"ס בזינתה אחר שבגרה אין דינה בסקילה אע"ג דהוי בהוצאת ש"ר, וא"כ לאו בחדא מחתא היא בגרות עם כניסה לחופה, ומאי שייך לומר שכל דין מוש"ר בסקילה, הא קמן דאילו זינתה השתא לא היה דינה בסקילה, וא"כ אמאי לא נימא בה נמי אשתני בסרחה ולבסוף בגרה. **וי"ל** בדעת הריטב"א, דהא דאם זינתה לאחר שבגרה אין דינה בסקילה היינו משום דאין בזה שם "הוצאת ש"ר" כלל, דכל עיקר תורת הוצש"ר הוא דווקא על זנות דנערה ולא על זנות דבוגרת, אבל אה"נ דאילו הוי משכח"ל הוצאת ש"ר על הבוגרת, גם היא היה דינה בסקילה, דחידוש הוא במוצש"ר שכל דינה בסקילה. ולהכי שפיר אמרי' גבי סרחה ולבסוף בגרה דתידון בסקילה ול"ש בה אשתני, דמה דאילו זנאי השתא היתה נידונית בחנק אינו אלא משום חסרון היכי'תימצי, דלא משכחת בה השתא הוצש"ר, אבל בעיקר דינה הויא לה שפיר בת סקילה גם עכשיו עבור הוצש"ר ודו"ק.

וזהו גופא הא דפריך עלה התם ר"ה בדר"י לרבא, דדילמא כי חדית רחמנא היכא דלא אשתני גופא וכו', כלומר דדילמא באמת בבוגרת ליכא דין סקילה במוצש"ר כלל, ואפי' אי יצוייר הוצש"ר על הבוגרת ג"כ תהיה

קצט. ובר"מ פ"ז מממרים ה"ה וז"ל, לא ענש הכתוב קטן שלא בא לכלל מצוות, וכן איש שגדל והריהו ברשות עצמו אינו נסקל מפני שגנב ואכל ושתה אכילה זו המכוערת, הא כיצד וכו' ואחר שהקיף השער את כל הגיד הריהו ברשות עצמו ואינו נסקל. עכ"ל.

נידונית בחנק כשאר אש"א, נוליתיה להך כללא דכל דין מוצש"ר בסקילה], וממילא דה"נ בסרחה ולבסוף בגרה תידון בחנק. — ע"כ מרש"ת.

ןלפייז מבואר באמת דמשום חסרון היכי תימצי לחוד לא חשיב אשתני דינא, ובע"כ מוכרח דהא דבוגרת דעלמא אינה בדין סקילה דנערה המאורסה אינו רק משום דל"ש בה מציאות של מעשה זנות דנערה, נדא"כ לא הוי שייך בה אשתני, וכמו לענין מוצש"ר], אלא דבאמת בוגרת אינה בתורת הך דינא דנערה המאורסה, ומשו"ה הוא דבעי' למימר בה אשתני דינא, ודו"ק. — ה.].

בדין אשתני לאחר גמ"ד

קז) שם, ואם משנגמר דינו ברה ואח"כ הקיף זקן התחתון פטור. ובפירש"י וז"ל, משעת גמ"ד הוי כגברא קטילא ושוב אין לנו לחפש בזכותו ולהצילו, ע"כ. ונראה מדבריו דהא דאשתני דינא הוא מגדר "והצילו העדה", דאינו פטור גמור, רק שיש צד לזכותו ולהכי פטרי' ליה מדינא דוהצילו. [וכעין מה דפירש"י במכות (ו.) לענין נמצא א' קאו"פ אליבא דרבי יוסי, דדווקא בד"נ עדותן בטילה ומשום לתא דוהצילו העדה — ה.], ולכך לאחר גמ"ד דגברא קטילא הוא ודינו כטריפה, תו לית ביה דין הצלה.

אולם ביד רמ"ה הקשה לפירש"י דא"כ כל מאן דגמר דיניה לא נהדר בתר הצלה דידיה, אלמה תנן לעיל (מג.) והכרוז יוצא לפניו

ומדוייק להדיא בלשונו, דאותה האכילה המכוערת עצמה שייכא גם באיש, אלא דאיש אינו נסקל על אכילה מכוערת כזו, ומשום דהריהו ברשות עצמו ולא ברשות אביו ואמו שיהא בכחם לסוקלו ע"ז ודו"ק. (וע"ע לעיל הע' ט.)

סוגיית הדף

מו

חתם

כתובות

סופר

ומורה [סנהדרין ע"א ע"ב] דאפילו נגמר דינו עד שלא הקיף זקן התחנות ואח"כ הקיף, פטור לגמרי, וז"ע בכ"ז.

והנה לפמ"ש דלצ"ק צגרה נשתנה מקום סקולתה, כ"ש כשנשתנה גופה ע"י צעילה דהוה שינוי גוף עפי מצגרה, ונהי צמולתא שם רע שלא מלא לה צתולים לא מקרי צעילתו שינוי הגוף שהרי כבר נשתנה ע"י הוואף כמ"ש תוס' ד"ה דלמא וכו', אבל אי לא הוואף שם רע, כי באמת מלא לה צתולים, ואח"כ באו עדים שזינתה צבית אביה, ומשכחת לה שהוואף בא עליה שלא כדרכה או שהעב כמ"ש תוס' לקמן מ"ו ע"א ד"ה בשלמא וכו', א"כ נידונית צבית הסקילה כצוגרת מק"ו דודאי שינוי גוף דצוגרת הוא פחות משינוי דצבית צתולים, וא"כ יפה פסק רמב"ם פ"ג מאיסורי ציאה ה"ו, ולחנם השיג עליו הראב"ד ז"ל לה"ג.

דף מ"ה ע"א: כמו לה עדים בבית אביה שזינתה בבית חמיה. כך היא גירסת רמב"ם [ה' איסור"ב פ"ג ה"ע] וע"ש בה"ה וק"ל.ב.

סרחה ולבסוף בגרה תידון בחנק. דמסקינ דאמר ר' יוחנן לחנא הני תידון צסקילה, פי' רמב"ם [ה' איסור"ב פ"ג ה"ו] שסוקלין אותה צבית הסקילה וכלשון הצרייתתא מקדימין צבית הסקילה. וי"ל דהיינו תידון צסקילה ולא אמר סתם סוקלין אותה, אלא רצה לומר שיש לה דין הנסקלין דעלמא שסוקלין צבית הסקילה והיינו לשון תידון ולפי"ז לבס"ד תידון בחנק ולא אמר חונקין אותה, אחי לאורויי שיש לה כל דין הנחנקין שקוצרין אותה בצצורת הנחנקין ולא בצצורת הנסקלין, ומיושב קושית תוס' [ע"ב] ד"ה אימור דשמעין לר"ש וק"ל.ב.

חיא וזוממיה ס"ד. עיין שיעב מקובלת דערה לקיים היא חוממיה ממש צוממיה זוממיה היינו העדים שבאו להזים עידי הצעל. והצורה נ"ל בפשיעות לפי דרכו, עפ"י מה שהקשו תוס' סנהדרין ע"ב ע"ב ד"ה עידי האב נהרגין, שהקשו אמאי נהרגין לימא לא להרוג עידי הצעל באנו אלא לחייב הצעל ממון באנו ע"ש. נמלא חי נימא כקושית תוס' לא יכרו עידי האב אם החמו אלא בצצורה שאין הצעל חייב ממון שאז לא באו אלא להרוג העדים, והיינו דקאמרה צרייתתא כשצגרה אז היא חוממיה מקדימין צבית הסקילה, והיינו עדים שלה שבאו לסייע לה ואח"כ החמו נסקלין, משא"כ צנערה. ואמנם הא תירלו תוס' הסם צסנהדרין דזה ליתתא ואין חילוק צין נערות לצגרות, לעולם נהרגים, ומש"ה לא מפרש לי' הש"ס הכי עיין וק"ל.ב.

שאני מוציא שם רע דחידוש הוא וכו'. עיין לקמן מ"ע ע"א ואימא הכי דהדרת לצי נשא הדרת למילתתא קמייתתא, כתבו תוס' צסוף הדבור, וי"ל דלא נימא כיון דלא צבעלה ונתאלמנה או נתגרשה צעלו לה שם נשואין מינה והכי כלא נשאת מעולם, וכיון דגלי לן קרא צהפרת נדרים

דע"י אלמנות וגירושין לא נתבעלו הנישואין כאילו לא הוה כ"ה לענין סקילה וכיון דלא נתבעלו פשיעא דלא הדרת למילתתא קמייתתא דחשיבא ממש כצבעול עכ"ל. והשתא אי אמר לפירוש רבינו שמואל צתוס' דשמעתין [ד"ה אמר] וי"ל ואלו מש"ר כי האי גוני שזינתה אחר נישואין צסקילה דכבי משחמע קרא אם אמת הוה ולא נמלאו צתולים לנערה וסקילה משמע צכל ענין וכו' ואפילו זינתה תחתיו עכ"ל. היינו דמש"ר גילה קרא דנתבעלו המסירה או הכניסה לחופה וי"ל כאילו עדיין הוה צבית אביה, והדרת למילתתא קמייתתא, ואפשר אפילו להפרת נדרים וכל מילי, דמיד שהוואף עליה ש"ר נאסרה עליו ועומדת להתגרש ממנו, אפילו לא חיברה, ונהי צעלמא אם נתגרשה לא הדרת למילתתא קמייתתא, הכא אפילו רק צעומדת להתגרש הדרת למילתתא קמייתתא, והיינו חידושי' דמש"ר, והשתא לק"מ קושית תוס' הא כתוב לזנות צית אביה פרע לשמסר האב לשלוחי הצעל, דו"א דכבי קאמר קרא האי צעלמא ש"ר אפילו אחר שנכנסה לחופה או שנמסרה, נצלה עשתה צישראל לזנות צית אביה, דהרי עדיין הוה צית אביה, והדרת למילתתא קמייתתא ונתבעלה המסירה והכניסה לחופה, ומ"מ ילפינן מקרא דאלו לא נתבעלה הי' נידונית כנשואה ולכניסה לחופה לא אלעריך דהא כתוב מאורסה ולא נשואה שנכנסה לחופה ולא נבעלה, וע"כ לדיוקא דמסר לשלוחי הצעל אחיה, אבל מ"מ צמש"ר אי זינתה אחר חופה תידון צסקילה.ג.

[אישתני ולא אישתני תנאי היא]. לכאורה שינוי שם יש לו שורש דהוי כמו שינוי מעשה מנשיא וכן משיח, עיין היעצ צשמעתין אשתני ולא אשתני תנאי היא, וצתוס' ד"ה תנאי, דמבואר שאיינו שינוי גוף אלא שינוי שם, וכן יש להצין מדצרי אגדה פ"ק דר"ה [ע"ב ע"ב] דשינוי שם משנה גזר דינו של אדם כמו שינוי מעשים, אלא לכאורה י"ל האי שינוי שם היינו שינוי מעשה כמ"ש רמב"ם צהל' תשובה [פ"ב ה"ד] - שינה שמו כלומר איני איש אחר ולא אותו שעשה מעשים המכוערים, וא"כ היינו שינוי מעשים, וכן י"ל צנשיא ומשיח שממילא נשתנו מעשיו כי החל רוח ה' לפעמו כמו שמצינו צשאל וצכמה שופטים [רצה שופטים י"ג כ"ה, שמואל א', י' י'], וא"כ היינו שינוי מעשה לה.

רש"י ד"ה ואילו מוציא שם רע. [עיין חי' יצמות נ"ז ע"ב (ס"ד צ') ד"ה ועיין כתובות].

תוס' ד"ה אמר רבא, בסוה"ד: אבל קשה לרבינו יצחק וכו'. [עיין לקמן מ"ח ע"ב ד"ה לזנות צית אביה].

דף מ"ה ע"ב: הנערה שהיתה כבר. עיין תוס' לעיל ל"ח ע"ב ד"ה לאבי וכו', ע"ש. ויש לעיין אמאי לא נימא מסצרה חילונה תידון כמעיקרא כדגלי קרא צנשיא ומשיח, דהא הש"ס מדמי להו אהדדי, ואחי הנערה לומר דתידון כדכשתא. וי"ל אי לאו קרא דהנערה, והכי סצרה

לה) חי' סוכה ל' ע"א (מ"ו א') ד"ה ואידי.

לג) לכאורה צ"ע דשם איתא דחייב. לד) ע"ע לקמן מ"ו ע"א ד"ה ראב"י.

הראשונים הן מלוות מיוחדות שנאמרו בסקילת נערה המאורסה, אבל בית הסקילה הוא מקום סקילה לכל מחוייבי סקילה, וגם נערה המאורסה נסקלת שם כאשר אין זה שום מלוות מקום סקילה אחר. ולפי מה שאמרנו הנה שני הדינים האחד, בגרה, והשני, בעלה בעלה, שהן נסקלות בבית הסקילה מביאין ברמב"ם לסלק דין פתח בית אביה, אבל לא מהני לסלק דין שער העיר, ואם אחד משני הדינים הנ"ל יהיו במקום שדינה להסקל בשער העיר, כגון שיבואו עדים אחר שגרה שזינתה בבית חמיה קודם שימסור, יהיה הדין שהיא נסקלת בשער העיר. והטעם פשוט, דע"י שגרה או שבעלה בעלה לא נשתנה החיוב הקודם, רק שחסרה המליחות של פתח בית אב, אבל שער העיר דישהו גם לאחר שגרה אין דינו מתבטל אם בגרה או בעלה בעלה.

ה) אך עדיין הרמב"ם לרי"ד ישוב מהשגת הראב"ד עליו מכל מושג"ר דלביצא דראב"י דהילכתא כוותיה צבעל איירי, ומ"מ נסקלת על פתח בית אביה. ונראה ליישב לפי מה שכתב הרמב"ם בפרק זה ה"ח, ז"ל: דין חדש יש במוציא שם רע, ומה הוא החדש, שאם נמלא הדבר אמת וצאו עדים שזינתה כשהיתה נערה מאורסה, אע"פ שזינתה אחר שילאה מבית אביה ואפילו שזינתה אחר שנכנסה לחופה קודם בעלת העל סוקלין אותה על פתח בית אביה, ע"כ. הרי מבואר להדיא בלשון הרמב"ם דמה שנאמר בסוגיין, אמר רבא מוציא שם רע קאמרת,

שאני מוציא שם רע דחידוש הוא, דהא נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא וזינתה בחנק, ואילו מוציא שם רע בסקילה, ע"כ, מפרש לה הרמב"ם כרבינו שמואל דצמוש"ר אפילו זינתה לאחר שנכנסה לחופה הרי היא בסקילה אם זינתה קודם שנבעלה, אך הרמב"ם פליג על רבינו שמואל בחדא מילתא, דרבינו שמואל מודה דהיכא דזינתה לאחר חופה ליכא הכא פתח בית אב, אבל הרמב"ם ס"ל דצמוש"ר גם אם זינתה אחר החופה יש לה כל הדינים הקודמים וגם דין סקילה על פתח בית אב. והנה בזינתה אחר החופה לכו"ע לא שייך זה פתח בית אב, שהרי החופה שהיתה קודם שזינתה היתה ראויה והועילה זה החופה ליעשות נשואה וילאה מרשות אב, ופתח בית אב מנין לה. אלא מאי אית לך למימר דדין חדש הוא צמוש"ר דנסקלת על פתח בית אביה ואע"פ שכבר ילאה מרשותו, אף אני אומר לך דכ"ש זו שזינתה בארוסין ונכנסה לחופה ונבעלה והוציא עליה שם רע שדין חדש הוא שהיא נסקלת על פתח בית אביה, והביאור בזה, שהרי כבר נתבאר דמה שכתב הרמב"ם גבי בעלה בעלה דבטל ממנה דין פתח בית אביה והיא נסקלת בבית הסקילה אין זה משום הביאה אלא משום שהנשואין מצטלין דין פתח בית אב מאלו דילתה מרשות אביה, והביאה דבעינן הוא כדי שיחולו הנשואין, אבל צמוש"ר דגם בזינתה אחר הנשואין איכא סקילה ונסקלת על פתח בית האב, כל שכן בזינתה בארוסין ונכנסה לחופה ונבעלה והוציא עליה שם רע דנסקלת על פתח בית אביה.

ד

גדר "הדין החדש" שיש במוציא שם רע

הפסוק האומר דלם אמת היה הדבר שזינתה והרי היא נסקלת, חשיבא ברשות האב עדיין לענין דמיקרי פתח בית אב ותסקל שם. ומהטעם הזה עלמנו נוצע הדין החדש דגם בזינתה אחר הנשואין דינה בסקילה ולא בחנק, דכך גזיה"כ היא צמוש"ר שם רע דהנשואין אינם פועלים לשנות את דינה, ולכל הלכות מוציא שם רע חשיבא היא כארוסה עדיין, ולכן דינה בסקילה, וגם נסקלת על פתח בית אביה ואע"פ דלכאורה חסרים זה שני

ו) ונראה להסביר עוד, דלם נתבונן נראה דהחידוש דחזינן בפרשת מוציא שם רע הוא דאע"ג דכבר נשאת עדיין יש לה כל דיני ארוסה. והרמב"ם הראשונה לזה היא דהלל הנשואין הם ילאה מרשות האב, וא"כ הקנס שמשלם הנעל המוציא שם רע אינו שיתן לה, וחזינן איפכא שזינתה החורה לתת את הקנס של מאה סלעים לאב. למדנו מהכא דגזיה"כ היא גבי מוציא שם רע דאע"ג דנשאת לא ילאה מרשות האב. כמו כן יש ללמוד מן

אבל בזינתה ברצון הרי היא מקה טעות בנשואין, ומכ"ש דהוי טעות דהרי היא גם אסורה עליו, ומפורש בתוס' דסוטה מאוסה בעיניו [עיי' גיטין ע"ט ע"ב תוד"ה בית שמאי]. אלא דלא נתבטלו הנשואין מכח טעות דאין תנאי בנשואין כיון דליתא בשליחות. אבל לרב לטעמו דמסירה לשלוחים קונה לכל והמסירה לשלוחים חשיבא חופה, שפיר נתבטלו הנשואין מדין טעות. ולכן נכנסה לחופה ולא נבעלה נסקלת על פתח בית אביה שהרי לא הועילו הנשואין, אבל נבעלה הרי אין אדם עושה בעילתו ביאת זנות [אף דאסורה בלא"ה מ"מ זה עוד איסור]. ומה"ט בכל מוציא שם רע לא בטלו הנשואין. ושפיר מתורצות אליבא דרב שתי הברייתות והחילוק שביניהם הוא כמו שפירש הרמב"ם שיש הבדל בין בעל ללא בעל. אבל לדין דק"ל דחופה היא יחוד לא מהני טעות לבטל את הנשואין, אך מהאי טעמא גופיה לא מהני חופה בפסולות. ושוב קם החילוק בין בעל ללא בעל, ואודו לטעמייהו, ורי"ק כי זה חריף.

יתור ופוסק כן. והיוצא לפי"ז הוא דדין יש חופה לפסולות או אין חופה תלוי במחלוקת אי חופה היא יחוד ובעינן חזיא לביאה או שהחופה היא כניסה לבית הבעל, ורב דס"ל יש חופה לפסולות אויל לטעמיה דס"ל דאף מסירה לשלוחים קונה לכל, והיינו דחופה אינה צריכה יחוד, ולכן יש חופה לפסולות. ונתבאר עוד, דלצד זה דחופה היא יחוד הראוי לביאה, אף לגבי הדברים דמהני מסירה לשלוחים מ"מ אם בשעת המסירה לא היתה חזיא לביאה לא תועיל המסירה, דהמסירה מהניא משום דהיא אחתלתא דחופה, אבל היכא דלא שייכא חופה לא קני כלל. והנה הגאון בספר הפלאה בפרק המדיר כתב דאין תנאי בחופה כיון דא"ל לעשותה ע"י שליח, ע"ש. ומפורש ביבמות ק"ו ע"א דאי תנאי לא מהני בחליצה לא שייך גם לבטל את החליצה מחמת טעות, ומהאי טעמא חליצה מוטעת כשרה. והנה בכנסה בחזקת בתולה ומצאת בעולה הרי מקח טעות, אך בגאנסה תחתי נטוחפה שדרה.

סוגיית הדף

תכד

משנת

כתובות

רבי אהרן

תנאים, האחד, להזנות לא היתה צבית האב ולא גרע מזינתה צבית חמיה קודם הנשואין דאינה נסקלת על פתח בית אביה, והשני, דחסרה עתה המליאות של פתח בית האב. אלא בודאי דהגדר הוא דלגבי מולש"ר חשובה היא לגבי כל דיניה כאילו היתה עדיין ארוסה ברשות האב. וכל החידושים שבמולש"ר עולים בקנה אחד של חידוש אחד, הא דהמאה סלעים הם לאביה, והא דנסקלת על פתח בית אביה, גם הדין החדש דלע"ג שזינתה לאחר הנשואין הרי היא נסקלת, וגם לגבי זה דעדיין חשיב פתח בית אב, ונכון מאד בס"ד. אבל הראב"ד לטעמו דהשיג על הדין חדש, ומפרש בסוגיין כפירוש רש"י דגם גבי מולש"ר אם זינתה לאחר הנשואין דינה בחנק, שפיר השיג על הרמב"ם מהא דמולש"ר דוקא כשבעל הוא.

ז) והנה בתוס' מ"ה ע"א ד"ה אמר רבא מוש"ר הקשה ר"י על פירוש רבינו שמואל שפירש דגבי מולש"ר אם זינתה לאחר שנכנסה לחופה ולא נבעלה הרי היא נסקלה, וז"ל: הא לקמן דרשינן לזנות בית אביה פרט שמסר האב לשוחי הבעל [שהיא בחנק], וכל שכן היכא שנכנסה לחופה, והוא קרא לזנות בית אביה במולש"ר שם רע בהדיא כתיב, ע"כ. והנה לפי מה שנתבאר בדעת הרמב"ם דהיכא דהיתה הזנות בדרך הולאת שם רע הרי היא חשובה ברשות אביה כאילו לא נשאת ולא נמסרה כלל, לא קשיא קושית התוס', כי הלא בעיקר הדין אין הבדל בין זנות בדרך הולאת שם רע לבין זנות ללא הולאת שם רע, דבשניהם אם היתה הזנות ברשות האב היא נסקלה ואם היתה לאחר שילאה מרשות האב היא בחנק, והבדל הוא רק בזה שבדרך הולאת שם רע גם לאחר הנשואין היא חשובה צבית אביה ואם לא המיעוט ללמד שע"י מסירה לשוחי הבעל כבר היא חשובה שלא צבית אביה, ומאחר שבזנות בדרך הולאת שם רע אין זנה נפק"מ משום דגם אחרי הנשואין עדיין היא חשובה צבית אביה, בע"כ שהמיעוט בא לענין זנות שלא בדרך הולאת שם רע. אך זה מיושב להרמב"ם שכתב בכלל הדין החדש דבזינתה אחר הנשואין יש בה גם את הדין דנסקלת על פתח בית אביה ומכאן זה הכרחנו את היסוד דבדרך הולאת שם רע

גם לאחר הנשואין היא חשובה ברשות אביה, אבל רבינו שמואל הלא סובר דגם במולש"ר אם זינתה אחר הנשואין ליכא דין סקילה על פתח בית אביה, ולכאורה מוכח מזה שרבינו שמואל אינו סובר את היסוד הנ"ל דבדרך הולאת שם רע היא חשובה ברשות אביה גם לאחר הנשואין, ואם כן אליבא דרבינו שמואל נפל התירוק.

אך נראה פשוט דגם הרשב"ם סובר כמו שנתבאר להרמב"ם בגדר רשות האב גבי מולש"ר שם רע, אלא שבדין פתח בית אב הלא כבר נתבאר דמלבד המליאות דפתח בית אב צענין גם דתהא ברשות אביה היינו שהזנות יהיה ברשות האב, ואליבא דהרמב"ם זה תלוי היכן ובאיזה רשות היתה הזנות במליאות, ואינו תלוי בדין הקנין שהיו עליה באותה שעה. וזה מפורש ברמב"ם לפי גירסתו שהוא גורס צברייתא דשילא צבא שניה, זינתה צבית חמיה קודם שימסור אותה האב אע"פ שהעידו עליה אחר שחזרה לבית אביה הרי זו נסקלת על פתח שער העיר ההיא, ע"כ, וקודם שימסור אותה הלא בדין הקנין הרי היא עדיין לגמרי ברשות האב, ואע"פ"כ הרי היא נסקלת על שער העיר, והיינו מפני שבמליאות היתה הזנות שלא ברשות האב. מיהו הרשב"ם פליג על הרמב"ם בזה, וסבירא ליה להרשב"ם דהחידוש דמולש"ר הוא רק לגבי הדינים התלוים בקנין הנשואין, כמו לגבי זכות האב במאה הסלעים או ולגבי דין סקילה או חנק דדברים אלו תלו בקנין הנשואין, אבל הסקילה על פתח בית אביה אינה תלויה בקנין הנשואין וכמו שנתבאר בגמרא דהוא מטעם ראו גדולים שגדלתם, ולכן הסקילה על פתח בית האב היא דוקא היכא דזינתה צבית האב, וזוהי ליכא להחידוש דמולש"ר דיחשב הזנות צבית הבעל כאלו זינתה צבית האב. וכן מוכח מלשונו של הרשב"ם. והרמב"ם סובר דגם לגבי זה מועיל החדוש דמולש"ר גם לגבי המליאות דיחשב לגמרי צבית האב. אבל לגבי הדין דמסר האב לשוחי הבעל דנשתנה לחנק מכת הקנין שע"י המסירה, בזה אמרינן דלגבי מולש"ר היא צבית אביה, דליכא כלל דין שני רשות, ונכון בעזרי"י.

ה

מקח טעות בחופה

על פתח בית אביה משום דקוי"ל כנסה בחזקת בתולה ונמלאת בעולה הוי מקח טעות, ולפיכך זו זינתה צבית אביה היו נשואיה מקח טעות ולא נעשית נשואה. ורק בנאנסה אחר הקדושין לא הוי מקח טעות בנשואין משום דנסתחפה שדהו, אבל בזינתה בראון תחתיו לא שייך לומר נסתחפה שדהו ומכ"ש דגם נאנסה עליו והוי מקח טעות בנשואין, וממילא בנשואין גרידא לא ילאה מרשות האב ודין סקילתה הוא על פתח בית אביה.

ח) עוד נראה לתת טעם למה שפסק הרמב"ם 'באו עדים אחר שבגרה או שבעלה בעלה אע"פ שהעידו שזינתה צבית אביה כשהיתה נערה הרי זו נסקלת צבית הסקילה, והקשינו, מדוע תלה הרמב"ם את בטול דין פתח בית אב בבעלה בעלה, הלא לכאורה בטול דין פתח בית אב אריך להיות תלוי בנשואין כי על ידם היא יולאה מרשות האב. ונראה לבאר דהיינו טעמא דהנשואין אינם מועילים להולאת מרשות האב ולבטול דין סקילה

דסוקלין על בית הסקילה מדקמני בצרייחא בית הסקילה וקשה קושיה הראב"ד מכל מש"ר דהוי נבעל וע"כ ז"ל וכו' לחלק בין הולאת ש"ר לבאו עדים צפני עזמם וא"כ מוכרח וכו' דלא מקרי הולאת ש"ר כלל ע"כ.

הרי שהחמד"ש מוכיח, שלפי הרמב"ם, בע"כ ז"ל, שכשלא באו העדים ע"פ הבעל, אזי אין צוה את הדינים שלגבי סקילת האשה שיטנם במש"ר שנמנע הדבר אמת, ודלא כמ"ש בתו"י. ולפי מ"ש, הביאור צוה הוא, שהרמב"ם חולק על התו"י, שהרמב"ם סובר, שכשלא הביא הבעל את העדים, אז חסר זה צעיקר טענה ההולאת ש"ר. ולכן, כמו שאין הבעל חייב בכה"ג כשציקר, ה"ה דלימנעו אז גם לדיני סקילת האשה דלימנעו נמנעא הדבר אמת.

ועיקר הדבר שהוכיח החמד"ש, שלפי הרמב"ם, לא נהגן דיני סקילת האשה שבנמנעא הדבר אמת כשלא הביא הבעל את העדים מפני דלא חשיבא זו טענה מש"ר כלל, וכמש"ג, נראה, שיש לדייק כן מדברי הרמב"ם בה' נערה בחולה. דו"ל הרמב"ם פ"ג ה"א, וכן אם אמר לא מלאמיה בחולה ולא אמר שזינתה תחתי או שאמר זינתה תחתי ולא הביא עדים אלא באו מאליהם הרי זה פטור ע"כ.

והגה, כשלא טען הבעל כלל שזינתה תחתי, בכה"ג פשוט שחקר זה צעיקר החפלא דטענת מש"ר, ובודאי שלא ינהגו אז דיני סקילת האשה דמש"ר שנמנעא הדבר אמת. וא"כ, ממה שכלל הרמב"ם ההלכה דלא הביא הבעל עדים ביחד עם דינא דשלא אמר שזינתה תחתי, מזה משמע, שגם כשלא הביא הבעל עדים לא חשיבא זו טענת מש"ר, ולא ינהגו אז הדינים דנמנעא הדבר אמת. וזה כמו שהוכיח החמד"ש בדעת הרמב"ם.

ת"ד דף אמר רבא מוטיא שם רע קאמרת שאני מוטיא שם רע דחידוש הוא וכו' ורבינו שמואל מפרש שאני מוטיא שם רע דחידוש הוא שהרי נכנסה לחופה ולא נבעלה בעלמא בלא הולאת שם רע וזינתה אחר חופה בחנק ואילו מוטיא שם רע כי האי גוונא שזינתה אחר נישואין בסקילה דהכי משחמעי קראי וכו' ע"כ. וגם הרמב"ם מפרש כמו רבינו שמואל, שהחידוש דמש"ר הוה שהיא חייבת סקילה גם כשזנתה אחר חופה.

והרא"ה הקשה על פירוש הרמב"ם, וז"ל הרא"ה, ומן החימה גמא שכתב הרמב"ם ו"ל שנערה שזנתה אחר כניסתה לחופה וכו' הביא הבעל עדים הרי היא בסקילה ונראה שהוא מפרש דברים כפשוטן ואילו מוטיא ש"ר כי הא דאמרין דהיינו נכנסה לחופה ולא נבעלה וזינתה בסקילה וזהו חידוש שבמוטיא ש"ר וזה חימה ומאי קאמר וכו' חדות בה האי חידושא מאי הו אטו משום חדותיה ביה רחמנא בחדא מילתא אית לן לחדותי בה במילי אחריני ע"כ. וכן הקשה בריטב"א, וז"ל, וא"ת וכו' מפני שחדשה בו חורה דין אחד נחדש בו דין שני אדרבה אין לך בו אלא חידושו בלבד וכו' ע"כ, וע"ש בריטב"א מה שמירץ בזה.

אמנם, ברי"ף הכא איתא, ופריק רבא לא תקשי לך מוטיא שם רע משצגרה אסרחה ולבסוף בגרה דעלמא דמוטיא שם רע

דנערה דבסקילה חידוש הוא דהא נערה המאורסה שזינת בבת אביה בסקילה נכנסה לחופה ולא נבעלה וזינת בחנק וכו' ואילו מוטיא שם רע אחר כניסתה לחופה אע"ג דאיתא לה לרשומיה לא דיינין לה כדהשתא אלא כדמעיקרא דיינין לה בסקילה הרי נתברר דחידוש הוא שחידשה חורה במוטיא שם רע דלא דיינין לה כדהשתא אלא כדמעיקרא והואיל וחדותי בה רחמנא ביה מילתא דחידוש כדמעיקרא הכי נמי חדות רחמנא ביה מילתא אחריתי דהיכא דהויא עליה שם רע משצגרה אע"ג דאישמני גופה חידוש בסקילה כדמעיקרא וכו' אבל נערה דעלמא דלא חדות בה רחמנא מידי אם סרחה ולבסוף בגרה כדהשתא דיינין לה בחנק ע"כ.

והרמב"ן מפרש ברי"ף שהוא סובר כרש"י, שהחידוש דמש"ר הוה מה שהיא נסקלת כשזנתה קודם חופה, ולא אמרין שמהא בחנק ע"י מה דאשתני דינא כשנכנסה לחופה, וכן הרי"ן השוה דברי הרי"ף לדברי רש"י, אבל צהגהות מהר"ם נקט שהרי"ף סובר כמו הרמב"ם והרבינו שמואל, שהחידוש של מש"ר הוא שהיא חייבת סקילה גם כשזנתה אחר חופה. וכן נראה שז"ל דברי הרי"ף יכולים להחפרש כדעת הרמב"ם, שאל"כ, הרי תהיה סמירה מדברי הרי"ף להרמב"ם, וזה דחוק.

והגה, אם אכן נימא שהרי"ף סובר כמו הרמב"ם והרבינו שמואל, א"כ, הרי מבואר בחוק דברי הרי"ף עזמם היישוב לקושיית הרא"ה והריטב"א על הרמב"ם דמאי שיטיה חידוש זה שזנתה אחר החופה בסקילה לחידוש שני דלא אמרין אשתני גופא בצוגרת. שהרי"ף מסביר את זה במ"ש, ואילו מוטיא שם רע אחר כניסתה לחופה לא דיינין לה כדהשתא אלא כדמעיקרא דיינין לה בסקילה הרי נתברר דחידוש הוא שחידשה חורה במוטיא שם רע דלא דיינין לה כדהשתא אלא כדמעיקרא והואיל וחדותי בה רחמנא ביה מילתא דחידוש כדמעיקרא הכי נמי חדות רחמנא ביה מילתא אחריתי דהיכא דהויא עליה שם רע משצגרה אע"ג דאישמני גופה חידוש בסקילה כדמעיקרא ע"כ.

הרי מבואר ברי"ף, שיסוד הדין של החידוש דמש"ר הוה דאכתי דיינין לה כדמעיקרא, ומפני כך, עדיין דיינין לה בדין נערה המאורסה שהיא בסקילה הגם שנכנסה לחופה. ומפורש ברי"ף עוד, שזוהי השייכות בין שני החידושים. שכמו שבמש"ר דיינין לה כדמעיקרא ולא כדהשתא לגבי הדין שהיא בסקילה כשזנתה אחר חופה, ה"ג כשצגרה אחר הזנות, נידון כדמעיקרא עכ"פ לענין זה שלא חיפטר מהסקילה ע"י מה דאשתני גופא השמא.

רמב"ם פ"ג ה' איסורי ביאה ה"ת, דין חדש יש במוטיא שם רע וכו' שאם נמנעא הדבר אמת ונאו עדים שזינתה כשהימה נערה מאורסה אע"פ שזינתה אחר שיאלה מבית אביה ואפילו שזינתה אחר שנכנסה לחופה קודם צעילת הבעל סוקלין אותה על פתח בית אביה אבל שאר נערות מאורסות שלא היה להן דין הולאת שם רע שזנו מאחר שיאלו מבית האב הרי הן בחנק כמו שביארנו ע"כ.

סוגיית הדף

ספר

כתובות פרק רביעי

הפלאה

קפג

הנואף. א"כ יש לומר נהי דלא חשיב הבעילה אשתני גופא משום שכבר היתה בעולה. אבל עכ"פ כיון שבא עליה הבעל ה"ל כבר נשואה אפי' בפסולות וכיון דמצינו בעלמ' במקור' דשייך חופה דהיינו בכשרות וזינתה בחנן מטעם נשואה א"כ ה"נ למ"ד בבעל נהי דמצד הביאה ליכא שינוי. מכל מקום הוי שינוי מצד הנשואין כמו בנכנסה לחופה בעלמא והיינו דפי' רש"י למ"ד בבעל דוקא וא"ש נמי לישנא דבעלמא וממילא דא"ש נמי דרישא דברייתא דשילא היינו אפי' בלא הוצאת שם רע. והא דלא אשתני דינא היינו משום דלא קנתה החופה דמיירי בלא בעל. וא"ש נמי האי דלא אמר לעדים בואו והעדוני שהקשו התוספות ישנים דיש לומר דמיירי בלא בעל. ודוק היטב:

בא"ד ורבינו שמואל מפרש וכו'. קשה לי כיון דקאמר חידוש הוא משום דפשטי' דקרא הכי משמע שזינתה אחר החופה. אם כן לר"י דס"ל בסנהדרין דאינו נהרג עד שיתרו בו באותה מיתה וס"ל במכות דף ט"ז להתראת ספק לא שמי' התראה. אם כן סקילה אחר החופה לא משכחת דהא ה"ל התראת ספק שמא לא יוציא הבעל שם רע ודינה בחנן. בשלמא לפירש"י דהחידוש הוא במוציא שם רע קודם החופה. שפיר יכולין להתרות על סקילה דהרי ה' יכולין להעיד עלי' מיד קודם שיכניסנה לחופה. אבל לפי' ר"ש קשה וכה"ג אמרי' בסנהדרין דף פ' דלר' יהודה מקושש הוראת שעה היתה משום דלא ידעו באיזה מיתה. וכתבו התו' שם דלא ידעו אם סקילה או חנן. וצריך לומר כיון דמוציא שם רע חידוש הוא הא נמי חידוש הוא. ודוק:

בא"ד אבל קשה לר"י וכו'. בספר פני יהושע תירץ קושי' ר"י דהא דקאמר פרט למסר היינו שהיתה מאורסת לאיש אחר ומסרה האב ואח"כ גירשה ונתארסה לזה ובכה"ג מיעטה התורה דלא חידשה אלא באותו בעל עצמו שהוציא שם רע. ונדרחק לפרש לשיטתו הא דמקשה לקמן הש"ס דף מ"ט ואימא היכא דהדרא וכו'. כפי' התוס' שם. ולענ"ד נראה יותר דאצ"ל שמסרה לאחר גירשה אלא שמסרה לזה הבעל בעצמו ואח"כ חזרה לבית אבי' חזינתה בבית חמי' בשעת מסירה ראשונה דינה בחנן. דכיון דלא זינתה בבית אבי' אין לך בו אלא חידושו כשלא חזרה. והשתא פריך שפיר לקמן ואימא היכא דהדרא תהדר למילתא קמייתא ר"ל היכא שזינתה בבית אבי' לאחר שחזרה תהי' בסקילה ומשני כבר פסקא וכו'. והא דמבעי' לקמן בהוציא שם רע על נשואין הראשונים התם בלא מסר מיירי ועל ידי גירושין ומילתא אחריתא הוא. ויותר נראה עיקר לענ"ד בשיטת הר"ש דס"ל דכזינתה אחר החופה אינה נסקלת על פתח בית אבי' הוא משום דמיעוטא דבית אבי' דכתיב גבי' קרא דפתח בית אביה כי עשתה נבלה בישראל וגו' הוא למעט במסר דאינה נסקלת על פתח בית אביה וס"ל להש"ס דפתח בית אביה במוציא שם רע הוא דין אחד עם סקילה בשאר ארוסה כיון דמיעטה תורה בזינתה לאחר מסירה דאינו על פתח בית אבי' משום דכבר יצאה מרשותו. וה"ה בשאר נערה מאורסה דלא חידשה תורה שיהי' סקילה על זנות שאחר החופה. ממילא נמי

דלאחר מסירה כבר יצאה מרשותו ודינה בחנן וילפי' נמי איפכא בנכנסה לחופה ולא נבעלה דכיון דמיעטה תורה בשאר נערה מאורסה דבחנן ה"ה במוציא שם רע אינו על פתח בית אביה ואייתר ל' קרא דבית אבי' למסר האב דאין נסקלת על פתח בית אביה ומיני' ילפינן לנערה מאורסה דבחנן. והנה הרמב"ם פסק ג"כ בפרק ג' מהלכו' איסורי ביאה כרבינו שמואל והוסיף עוד דאפי' זינתה אחר החופה נסקלת על פתח בית אביה. ולדבריו צריך לומר כתיורן ראשון שכתבנו. ודוק:

רש"י ד"ה הוציא עלי' שם רע שכנסה משבגרה וכו'. נראה דרש"י אזיל לשיטתו לעיל דף ל"ו דבוגרת יש לה טענת דמים אם כן ממילא אין צריך לדחוקי דבשעת חופה ובעילה היתה נערה ונתבגרה ואח"כ הוציא עלי' שם רע דמסתמא הוא משכים לב"ד כדאי' במתני' קמייתא. לכך פי' שכשכנסה כבר בגרה. אבל לפי' ר"ח לעיל דף ל"ו דבוגרת אין לה טענת דמים אי אפשר לפרש שכנסה משבגרה דהא משמע קרא בטענת דמים שהוא טענה מבוררת כדכתי' ופרשו השמלה ובוגרת אין לה טענת דמים. וע"כ הא דקאמר הנערה שהיתה כבר היינו שנתבגרה לאחר בעילה וכן משמענות הכתוב ואם אמת ה' הדבר הזה לא נמצאו בתולים לנערה והוציאו את הנערה. משמע דכשלא נמצאו בתולים היתה נערה ובשעת מיתה קאמר הנערה שהיתה כבר. ואפשר עוד לומר דס"ל לרש"י ז"ל דהא דאין נסקלת על פתח בית אביה היינו משום דהא דסוקלין אותה על פתח בית אביה היינו משום סימן שזינתה בבית הזה כשהיתה בבית אבי' וכדפירש"י ז"ל ד"ה ראו גידולים וכו'. א"כ כשהיא נתבגרה בבית אבי' אין פתח בית אביה ראי' שזינתה קודם בגרות כשהיתה ברשות אבי' דיכול להיות שזינתה בבית הזה אחר שיצאה מרשות אבי' ואין בזה בזיון לאבי' לומר ראו גידולים לכך פירש"י שמשבגרה כנסה ועיין מ"ש לקמן בזה. וק"ל: **תוס' ד"ה דילמא כי חדית רחמנא וכו'.** ובבבבבב **דנואף וכו'.** הנה לכאורה משמע דעיקר שינוי הגוף הוא בגמר ביאה דהא התוס' ילפי מהא דקאמר באלו נערות גבי קנס דבעולה אשתני גופא וק"ל בבאו עלי' עשרה אנשים ועדיין היא בתול' כולן משלמי' קנס כדאי' בקידושין דף י'. אם כן למ"ד בבעל ולא מצא בתול' ממש ע"כ שהבועל גמר ביאתו קשה דלמה לא נימא דכיון שנשברו בתולים לאחר העביר' דהיינו בתחלת ביאה קודם ששיבר בתולים. שהיא חייבת על זה סקילה ה"ל סוף ביאה שינוי הגוף אחר העבירה ואפי"ה לא אשתני קטלא. הניחא למ"ד בקידושין שם בבאו עלי' עשרה אנשים כולן בסקילה. א"כ על גמר ביאה עצמה חייבת סקילה וליכא שינוי הגוף אחר העבירה. אבל למ"ד שם דהראשון בסקילה וכולן בחנן וע"כ החיוב סקילה הוא על תחלת ביאה. וה"ל אשתני גופא וא"כ מאי מקשה רב הונא דילמא ברייתא ס"ל כמ"ד הראשון בסקילה וכולן בחנן וע"כ מוציא שם רע חידוש הוא (וכן יש להקשות למסקנא דק"ל דלענין מאה סלע אולי' בתר השתא. הא בכל מוציא שם רע ה"ל שינוי דנעשה בעולה בגמר ביאה וכמו

בסוגיא שם דכיון דלדידכו לית להו דיינין להו דדיני דידן, אבל אשת איש דדיני דידכו דיינין להו, וזה דוקא בא"ח בעולת בעל, דאין להם אלא בעולת בעל בלבד, עיי"ש בסוגיא, ולהכי פירשט נערה המאורסה כתיב ובערת הרע מקרבך, ולא כתיב מישראל, דגם אם הי' השוכב ב"ג נידון בסקילה כדיני

ישראל, אבל גבי בעולת בעל כתיב ובערת הרע מישראל, דרק בישראל דינא הכי, אבל אם הי' השוכב ב"ג דיינין לי' דדיני ב"ג בסוף, וכן פירשט ראשונה במדברת בענין מוליא שם רע ג"כ כתיב מקרבך דכרי מיירי בנערה המאורסה וכנ"ל.

ומתו גם שניהם.

י"ל עפ"י שיטת הרמב"ם בפ"ג מאיסורי ביאה הל"ח דדן חדש יש צמוליא שם רע דאפילו אם זינחה אחרי שנכנסה לחופה ולא נבעלה דינה בסקילה ולא בחנק. והלא חידוש דין זה הוא רק לענין האשה בלבד, שעלי' הוא דנאמרה תורת דין הולאת ש"ר, ונשחנה דינה מכל הנשים לידון בסקילה, אבל לגבי האיש הרי הוא שוב לשאר נשים דאם רק נכנסה לחופה אע"פ שלא נבעלה אינה בכלל נערה המאורסה רק בכלל אשת איש, ודינו בחנק כמו בכל א"ח, וזהו שכתבה בתורה הכא ומתו גם שניהם, דאם הייתה בעולת בעל אין זה החידוש של סקילה האמור

במוש"ר, רק נידונית כמותו כסתם מיחה האמורה בתורה שהיא חנק. וזהו מבואר ג"כ הא דכסמיכה תורה פרשה זו לפירשט מוש"ר והפסיקה בה בין פרשת ואם אמת הי' וגוי לפירשט כי יהי נערה בחולה מארשה וגוי אף ששחי הפרשיות האלו מדברות מענין אחד מחיוב סקילה נערה המאורסה, והיינו לומר דבעולת בעל פקע החידוש דין של מוש"ר, ונידונית בחנק ככל א"ח דעלמא, ולכן סמכה לפירשט מוש"ר, אולם הפירשה דכי יהי נערה וגוי קיימא על נערה מאורסה דעלמא בלא הולאת ש"ר, וזהו שהפסיקה תורה ציניהם, ודוק.

כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו והגוים חרב יחרבו.

הביאור בזה נראה, משום דגבי מלחמת הרשות קי"ל דבעינן שיקבלו עליהם מס ועבדות, ושנית שיקבלו עליהם שבע מלוח שנלעוו עליהן ב"ג, ואם לאו הורגין אותם כמבואר ברמב"ם פ"ו מהל'

מלכים יעו"ש, והמלך המשיח עתיד לכבוש את כל העולם כדכתיב ומשלו מים עד ים עיין ברמב"ם פ"א ממלכים עיי"ש, וזהו כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו, שנריכין לקבל עליהם עבדות כדכתיב ועבדוך,